

Tomu-li tak, nemohlo býti úmyslem stran, stanovit jako důvod zhodnocení kupní ceny i snížení kupní síly peněz z důvodů jiných. Vzhledem ku přesnému a jasnému doslovu smluvní doložky nemůže se setkat s úspěchem ani dovolatelova snaha, těžiti z výpovědi svědka H-a, podle které měl žalobce dostati »b e z p o d m í n ě č n ě« následkem »oddálení splatnosti kupního nedoplatku a následkem očekávané změny měny« tolik, by hodnota odpovídala ceně koruny v den uzavření smlouvy. Souvislost obou skutečností, oddálení splatnosti nedoplatku kupní ceny a očekávaná úprava měny vysvítá jasně z toho, že byly spojeny slovem »a« a výraz »bezpodmínečně« neznamená než, že v případě zákonné úpravy má žalovaný bezpodmínečně zlepšiti kupní cenu, jak bylo ujednáno. Neprávem dovolává se žalobce rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu ze dne 1. prosince 1925, Rv I 1928/25 (uveřejněno pod čís. 5508 sb. n. s.), neboť tam šlo o jinou skutkovou podstatu, jmenovitě o odlišné smluvní dojednání. Námitka, že snížení papírové měny zákonnou úpravou jest národohospodářsky nemyslitelné a podle povahy nemožné, pozbývá významu tím, že ve smluvní doložce není o takové úpravě řeči. Neudržitelným jest i výklad dovolatele, že lze pokládati za zákonnou úpravu valuty veškerá napotomní finančně politická opatření před dobou měnové rozluky, na příklad pokračování v emisní činnosti rakousko-uherské banky a pozdější opatření státní, nastalé rozdělení dřívější veliké hospodářské oblasti rakousko-uherské, výměnu nesprávně okolkovaných bankovek, vydávání poukázek a pokladničních listů, uzavírání bankovních dluhů na krátký čas, vydávání pokladních úpisů, výši státního rozpočtu a j. Neboť, i když vnitropolitická opatření, jmenovitě v oboru finančního hospodářství mohou a mohly míti značný vliv na utváření se ceny peněz, nelze je přece považovati za »zákonnou úpravu valuty«. Jest proto souhlasiti s nižšími soudy ve výkladu doložky o znehodnocení kupního nedoplatku. Že dnešní znehodnocení peněz netkví v zákonné úpravě valuty, případně již zdůraznily a odůvodnily nižší soudy a jde tu spíše o pouhou náhodu, jež postihuje toho, v jehož jmění neb v osobě se přihodí (§ 1311 obč. zák.), v souzeném případě žalobce, jehož pohledávka doznala znehodnocení.

Čís. 8445.

Nabídl-li zavázaný z předkupního práva oprávněnému věc za cenu, za niž ji pak prodal jinému, a oprávněný odmítl nabídku, zaniklo předkupní právo bez ohledu na to, kolik pak kupitel za věc skutečně zaplatil.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1928, Rv I 454/28.)

Žalobce domáhal se na žalované náhrady škody z nedodržení úmluvy o předkupním právu ohledně dříví. Procesní soud prvního státního soudu uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Není správným právní názor prvního soudu, že žalovaná jest povinna k náhradě škody ve smyslu žalobního nároku. Z ustanovení §§ 1072, 1075 obč. zák. plyne toto: Nejblížeším účinem předkupního

práva jest, že vlastník, chce-li vůbec prodati věc, o niž jde, musí ji nabídnouti oprávněnému a oznámiti mu podmínky, za nichž někdo třetí zamýšlí věc na sebe převést. Stala-li se nabídka, musí oprávněný prohlásiti do lhůty § 1075 obč. zák., zda chce uplatniti předkupní právo, čili nic. Neučinil-li oprávněný ve lhůtě vůbec prohlášení nebo prohlášení záporné, uhasne předkupní právo. Napadený rozsudek zjišťuje, že žalovaná oznámila žalobci dopisem ze dne 7. května 1927 tytéž prodejní podmínky, které sjednala s Ignácem G-em před prodejem dříví, že tento dopisem ze dne 11. května 1927 dal odmítavou odpověď, načež žalovaná dne 12. května 1927 uzavřela koupi s Ignácem G-em za podmínek oznámených žalobci. Tato zjištění prvního soudu nejsou v odvolacím řízení v podstatě vůbec popřena. Neboť skutečně zaplatil Ignác G. jednotnou cenu za pevný metr, která byla původně nabídnuta a žalobci oznámena. Že skutečně zaplacená úhrnná cena, vezme-li se za podklad tato jednotná cena, nedosáhla výše, odpovídající skutečně získanému množství dřeva, jest následkem chování se Ignáce G-a, který předstíral žalované daleko menší množství dřeva než skutečně získal. Splnila tudíž žalovaná svůj závazek, odpovídající předkupnímu právu žalobce dopisem ze dne 7. května 1927, žalobcovo předkupní právo uhaslo odmítavou odpovědí a nelze z toho dovozovati nárok na náhradu škody podle § 1076 obč. zák. Žalobu bylo zamítnouti. Ke zjištěním a k úvahám prvního soudu o omylu žalované a o jeho účincích, týkajících se prohlášení žalované ze dne 7. května 1927, jest poznamenati toto: První soud zjišťuje, že Ignác G. již před podáním své nabídky před 7. květnem 1927 byl rozhodnut oklamati žalovanou shora zmíněným způsobem, předstíráním daleko menšího množství dřeva, než skutečně získal, by tak snížil úhrnnou cenu, by se utvořily jednotné ceny daleko nižší, než byly nabídnuty, a že tím uvedl v omyl žalovanou o jednotlivých cenách v pravdě nabídnutých a ji přiměl k mylnému prohlášení žalobci ze dne 7. května 1927. Toto zjištění může odpovídati výsledku celého jednání a dokazování, jmenovitě důkazu znalci. Přišla by proto právně v úvahu ustanovení § 875 obč. zák. Zjištěné jednání Ignáce G-a se má tudíž posuzovati jako lest použitá třetí osobou, čímž bylo způsobeno mylné prohlášení žalované žalobci. Aby však byla přiveděna právní neplatnost tohoto prohlášení, muselo by býti jisto, že žalovaná na jednání Ignáce G-a byla účastněna anebo zřejmě musela o něm věděti. První soud omezuje se jen na zjištění, »že žalovaná mohla poznati, že podle stavu trhu nabídnuté jí ceny nechce nový kupitel dodržeti.« Toto zjištění o sobě nestačí, by na tento případ mohlo podle § 875 obč. zák. býti použito § 870 obč. zák. a by v důsledku toho vyzvání strany žalované ze dne 7. května 1925 a tomu odpovídající prohlášení žalobcovo ze dne 11. května 1927 mohlo býti uznáno za neplatné. Odvolací soud však má za to, že skutečnost, že žalovaná na Istivém jednání Ignáce G-a byla účastněna nebo o něm zřejmě musela věděti, mohla by býti vzata za podklad rozhodnutí jen, kdyby byla přednesena žalobcem v řízení před prvním soudem. To však bylo opomenuto.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Předpoklad odvolacího soudu o tom, jakou cenu G. žalované za koupené dřevo skutečně vyplatil, jest bez významu. Oprávněný z práva předkupního má podle § 1072 obč. zák. jen nárok na to, by mu zavázaný věc, chce-li ji prodati, nabídl ke koupi. Oprávněný musí podle § 1075 obč. zák., není-li jiné úmluvy, zaplatiti úplnou cenu, nabízenou novým kupitelem, koupiti věc do lhůty smluvené nebo zákonné, jinak zanikne předkupní právo uplynutím lhůty. Nižší soudy zjistily, že žalovaná nabídla žalobci sporný les (dřevo) za cenu, za kterou jej pak prodala G-ovi, a že žalobce odmítl nabídku. Tím zaniklo jeho právo předkupní a nerozhoduje, kolik G. skutečně potom za dřevo zaplatil. Porušení smlouvy o předkupním právu bylo by lze spatřiti v chování žalované, kdyby byla oznámila žalobci jiné ceny nebo podmínky, nežli jí byly nabídnuty, a kdyby tak byla uvedla žalobce v omyl o obsahu skutečné nabídky, kdyby byla oznámila nabídku jenom na oko učiněnou, nebo kdyby v jejím jednání vůbec bylo lze shledati jednání lstivé, by obešla dohodu o předkupním právu. Žalobce však opřel svůj nárok o to, že žalovaná prodala za jinou cenu, než mu oznámila. To však nižší soudy nezjistily. Žalobce neopíral se v prvé stolici o to, že žalovaná uvedla ho při oznámení ceny v omyl, že mu sdělila předstíranou nabídku nebo že si počínala při oznámení nabídky lstivě, by obešla předkupní právo. Když tedy žalobce odmítl přijati skutečnou nabídku, kterou žalovaná dostala od G-a, když nabídka, za kterou byla ochotna prodati les žalobci, souhlasila se skutečnou a vážnou nabídkou, učiněnou G-em, zaniklo předkupní právo odmítnutím nabídky žalobcem a nerozhoduje, zda G. pak vyplatil tolik, kolik nabízel a zač mu bylo prodáno. Vychází-li dovolatel z předpokladu, že žalovaná prodala za jiné ceny, než mu oznámila, nebude na zjištění nižších soudů a sám ocítá se v rozporu se zjištěním odvolacího soudu. Nerozhoduje, zda G. uvedl žalovanou při výpočtu a při výplatě kupní ceny v omyl, jen když její nabídka byla v souhlasu se skutečnou a vážnou nabídkou G-ovou a žalobce ji odmítl, tak že jeho právo předkupní zaniklo.

Čís. 8446.

Listinou podle § 104 j. n. není kupní list obsahující sice doložku »splatno a žalovatelnost v X«, avšak s dodatkem »po dohodnutí podmínek platebních.«

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1928, R I 830/28.)

Žalobce odůvodnil místní příslušnost zemského civilního soudu v Praze k projednání jeho žaloby na zaplacení části tržeb za kontrolní pokladnu tím, že se strany pro případ sporu podrobily věcné příslušnosti soudu v Praze kupním listem ze dne 23. září 1927 opatřeným doložkou »splatno a žalovatelnost v Praze« a podepsaným vlastnoručně